

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 52/2017
24.05.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и Лидије Ђукић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., ..., кога заступа пуномоћник Владан Вукчевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3957/16 од 10.08.2016. године, у седници већа од 24.05.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3957/16 од 10.08.2016. године у делу којим је одбијена тужиочева жалба и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 21272/10 од 09.02.2016. године у ставу 2. изреке.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 21272/10 од 09.02.2016. године у ставу 3, 4. и 5. изреке и пресуда Апелационог суда у Београду Гж 3957/16 од 10.08.2016. године којом је одбијена тужиочева жалба и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 21272/10 од 09.02.2016. године у ставу 3, 4. и 5. изреке, па се у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 21272/10 од 09.02.2016. године, у ставу 1. изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је обавезана тужена да тужиоцу на име нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати 1.014.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 09. фебруара 2016. године као дана пресуђења па убудуће до исплате. У ставу 2. изреке, преко досуђеног износа нематеријалне штете а до тражених 5.000.000,00 динара са законском затезном каматом тужиочев тужбени захтев је одбијен. У ставу 3. изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужена на име изгубљене зараде исплати 114.121,15 евра са каматом као неоснован. У ставу 4. изреке, одбијен је тужиочев тужбени захтев којим је тражио да се обавезе тужена да му на име ренте исплаћује 1.528,40 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке на дан исплате почев од 14.08.2012. године па убудуће као неоснован. У ставу 5. изреке,

одбијен је тужиочев тужбени захтев којим је тражио да се тужена обавезе да му на име доприноса за ПИО запослених уплати износ од 27.079,74 евра са каматом како је то наведено у том ставу изреке као неоснован. У ставу 6. изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 329.870,00 динара, док је у ставу 7. изреке, одбијен предлог тужиоца за ослобађање од обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3957/16 од 10.08.2016. године, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и тужене и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 21272/10 од 09.02.2016. године.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију из свих законом предвиђених разлога.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 399. ЗПП ("Службени гласник РС" 125/04 и 111/09) у вези члана 506. став 1. ЗПП ("Службени гласник РС" 72/11 и 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је тужиочева ревизија делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, а тужилац у својој ревизији на конкретне повреде поступка не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем истражног судије Посебног одељења Округног суда у Београду Ки П 7/05 од 17.06.2005. године према окривљеном АА из ... одређен је притвор због кривичног дела фалсификовања новца из члана 168. став 1. ОКЗ у вези члана 22. ОКЗ и кривичног дела удруживања ради вршења кривичних дела из члана 254. став 2. у вези става 1. ОКЗ и то почев од 17.06.2005. године када је лишен слободe. У то време тужилац је имао пријављено пребивалиште у ..., а боравио је у Притвор је тужиоцу укинут решењем К П 10/05 – Кв П - 158/05 од 02.12.2005. године када је пуштен на слободу. Међутим, истим решењем тужиоцу је одређена мера забране напуштања боравишта - ... у Општини ... уз налог да се сваког понедељка јавља ОУП Кучево. Пресудом Округног суда у Београду, Посебног одељења К П 10/05 од 23.11.2006. године тужилац је ослобођен од оптужбе да је извршио наведена кривична дела и то због недостатка доказа. Решењем тог суда према тужиоцу је укинута мера забране напуштања места боравка и јављања ОУП Кучево сваког понедељка. Тужилац је у притвору провео од 17.06.2005. до 02.12.2005. године, укупно 169 дана. Забрана напуштања места боравка је тужиоцу трајала од 03.12.2005. до 23.11.2006. године. У време лишења слободe тужилац је имао 39 година, био је ожењен и имао једно малолетно дете. У притвору није малтретиран, нити злостављан, а раније је осуђиван пресудом Општинског суда у Пожаревцу због кривичног дела из члана 201. став 1. КЗ РС на новчану казну.

У овој парници тужилац потражује накнаду нематеријалне штете због неоснованог лишења слободe као и накнаду материјалне штете у висини изгубљене зараде, ренте и износа доприноса за пензијско и инвалидско осигурање који би му припадали по основу изгубљене зараде. Нижестепени судови налазе да је тужиочев тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете делимично основан јер је тужилац био неосновано лишен слободe и у притвору провео 169 дана. Ценећи све околности конкретног случаја по том основу судови су му досудили 1.014.000,00 динара, док је у

преосталом делу захтев као неоснован одбијен. Када се ради о накнади материјалне штете судови су закључили да тужилац није доказао да је тај вид штете претрпео па му је због тога у том делу захтев одбијен у целини.

Тужичево право на накнаду нематеријалне штете због неоснованог притвора произилази не само из одредбе члана 506. став 1. тачка 1. ЗКП како то правилно налазе нижестепени судови него и из одредбе члана 5. став 5. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, а која се односи на право на слободу и безбедност. Поменута одредба Конвенције предвиђа да свако ко је био ухапшен или лишен слободe у супротности са одредбама тог члана Конвенције има утуживо право на накнаду. Устав Србије је у члану 35. предвидео право на рехабилитацију и накнаду штете под законским условима. Када се ради о износу накнаде он зависи од околности сваког конкретног случаја. По мишљењу овог суда нижестепени судови су правилно ценили све околности од којих зависи висина штете тужиоцу и износ од 1.014.000,00 динара колико је тужиоцу досуђено је адекватан односно у складу са критеријумима који су прописани одредбама члана 200. ст. 1. и 2. ЗОО.

Како тужилац у својој ревизији у односу на висину досуђене нематеријалне штете не наводи конкретне разлоге којима би тај износ довео у сумњу, а имајући у виду наведено то је у овом делу и одлучено као у ставу првом изреке пресуде, на основу члана 405. став 1. ЗПП.

Међутим, када се ради о делу тужбеног захтева за накнаду материјалне штете за сада није прихватљив став нижестепених судова да тужилац није доказао да је претрпео овај вид штете. Код чињенице да је истражни судија тужиоцу одредио притвор, поред осталог и због тога што је имао привремени боравак у ... у ... на познатој адреси, те да због тога постоји могућност да се тужилац сакрије или побегне, нема сумње да је тужилац пре лишења слободe био у иностранству. О свом раду у иностранству он је доставио писмене исправе чију веродостојност нижестепени судови нису могли да провере применом члана 230. став 4. ЗПП, због тога што је над послодавцем отворен поступак стечаја. Међутим, Закон о легализацији исправа у међународном промету ("Службени лист СФРЈ" 6/73, "Службени лист СЦГ" 1//2003) у члану 4. предвиђа да ако орган коме је иностранна јавна исправа поднета посумња у њену веродостојност може затражити од Савезног секретаријата за иностране послове да провери да ли је исправу издао орган који је у њој назначен. Дакле, суд пре него што закључи да иностранна исправа није веродостојна мора да употреби средства која му предвиђа закон, а што у конкретном случају није учињено. Ако након оцене писмених исправа суд нађе да постоји основ за потраживање овог вида штете приликом утврђивања њене висине треба разликовати период у коме је тужилац био у притвору и период у коме је важила мера забране напуштања места боравка од периода који је уследио након тога, а на шта указује и тужена у одговору на тужбу. У овом првом периоду тужилац је свакако био лишен могућности да остварује зараду што се за овај каснији период не би могло са сигурношћу утврдити, а код чињенице на који начин је тужилац проналазио посао у иностранству. Када се ради о накнади штете по основу ренте, судови треба да имају у виду одредбу члана 195. став 2. ЗОО која право на ренту по основу изгубљене зараде повезује са потпуном или делимичном неспособношћу за рад или са губитком могућности даљег развоја и напредовања.

С обзиром да нижестепени судови све напред наведено нису имали у виду те да због неправилне примене материјалног права чињенично стање није у потпуности утврђено, нижестепене одлуке су у наведеним деловима морале бити укинуте, а на основу члана 407. став 2. ЗПП.

У поновном поступку, првостепени суд ће имати у виду све што је наведено, па ће утврдити веродостојност писмених исправа на које се тужилац позива, а цениће и друге доказе које је он у том правцу понудио, па након што утврди чињенично стање донеће и у том делу на закону засновану одлуку.

**Председник већа
судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић